

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)
SSN Halina Kiriło
SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa U. G.
przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w K.
o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z mobbingiem,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 kwietnia 2016 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 maja 2015 r., sygn. akt III APa [...],

- 1. oddała zażalenie,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 22 maja 2015 r. odrzucił skargę powódki U.G. o wznowienie postępowania w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z mobbingiem zakończonej wyrokiem tego Sądu z 8 marca 2012 r. Stwierdził, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie – art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 403 § 2 k.p.c. w związku z art. 410 § 1 k.p.c.

W zażaleniu powódka zarzuciła naruszenie: 1) art. 410 § 1 k.p.c. „wyrażające się w nietrafnym wydaniu rozstrzygnięcia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania z powodu nie oparcia jej na ustawowej

podstawie wznowienia, w sytuacji gdy ocena podstaw skargi na etapie wstępnym powinna ograniczać się do ustalenia, czy skarżący wskazuje podstawę wznowienia, która odpowiada jednej z podanych w k.p.c. przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, nie zaś czy podstawa ta rzeczywiście istnieje”; 2) art. 403 § 2 k.p.c. w związku z art. 365 § 1 k.p.c. „wyrażające się w błędnym przyjęciu, iż ustalenia poczynione w wyroku Sądu Okręgowego w O. z 26 maja 2014 r. (sygn. akt IV P [...]) – *prawidłowa sygn. VP [x]*), na mocy którego uchylono negatywną ocenę okresową skarżącej U. G. z dnia 28 września 2007 r. nie mają mocy wiążącej w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z mobbingiem oraz, że ustalenia te nie mają wpływu na wynik w/w sprawy, w sytuacji gdy po pierwsze, zakres mocy wiążącej w/w orzeczenia Sądu Okręgowego nie ogranicza się tylko do jego sentencji, ale także rozciąga się na jego motywy w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu i istoty stosunku prawnego, co (do) którego się odnosi, a po drugie – orzeczenie to niewątpliwie odnosi się do okoliczności faktycznych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona powodowa nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu”.

Pozwany Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w K. wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Przepis art. 410 § 1 k.p.c. nie został naruszony, gdyż pozwala Sądowi bez wyznaczania rozprawy badać czy wskazane w skardze przyczyny spełniają się merytorycznie jako ustawowe podstawy skargi o wznowienie postępowania. Teza ta w orzecznictwie jest utrwalona (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2012 r., I UZ 100/12 i powołane w nim orzecznictwo). Niezasadne jest zatem zapatrywanie, że wstępny etap badania skargi powinien ograniczać się tylko do sprawdzenia (formalnego) czy skarga odwołuje się do podstaw ustawowych wznowienia.

Zażalenie nie zarzuca naruszenia art. 403 pkt 2 k.p.c. Nie ma też podstaw do stwierdzenia, iż objęty skargą wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z 8 marca 2012 r., został uzyskany za pomocą przestępstwa. Był to zatem zarzut gołosłowny.

Negatywna jest też ocena podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. Chodzi o mankamenty metodyczne i merytoryczne, gdyż formuła jaką przyjmuje skarżąca wykracza poza dozwolone podstawy restytucyjne z tego przepisu. Ujmując w skrócie, to w centrum zarzutu stawiane jest związanie prawomocnym wyrokiem, wynikające z art. 365 § 1 k.p.c. Jednak nie jest to podstawa wznowienia postępowania. Sąd Apelacyjny orzekając wyrokiem 8 marca 2012 r. temporalnie nie mógł być związany wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z 26 maja 2014 r., bo tego drugiego wyroku jeszcze nie było. Po wtóre i też tylko marginalnie, to powaga rzeczy osądzonej odnosi się tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia między tymi samymi stronami (art. 366 k.p.c.). Obie sprawy nie miały tożsamego przedmiotu sporu. Pierwsza dotyczyła odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z mobbingiem a druga uchylenia oceny okresowej. Gdyby przedmiot obu spraw był tożsamy, to można by rozważać podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c., przewidzianą dla wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego. Chodzi wówczas o to, że nie może być dwóch procesów i w konsekwencji dwóch wyroków co do tego samego, czyli o ten sam przedmiot sporu. Wynika to z przeszkód procesowych z art. 199 pkt 2 k.p.c. i z art. 379 pkt 3 k.p.c. Nie o taką podstawę jednak chodzi, wszak skarżąca nie twierdzi, iż opiera skargę na wykryciu prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego.

Skarżąca, choć odwołuje się do art. 365 § 1 k.p.c., to w istocie za podstawę skargi ma przyczynę z drugiej części przepisu art. 403 § 2 k.p.c., czyli wykrycie takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Od razu należy uporządkować rozważania i stwierdzić, że taką okolicznością ani środkiem dowodowym nie może być wyrok Sądu Okręgowego w O. z 26 maja 2014 r. Skarżąca podaje, że to właśnie ten wyrok (jego uzasadnienie) wskazuje na szereg nowych okoliczności faktycznych, dotyczących relacji pomiędzy stronami, dokonano w nim odmiennych ustaleń faktycznych odnoszących

się do relacji pozwanego wobec powódki, aniżeli w sprawie o mobbing (...) naświetlając przy tym szereg okoliczności faktycznych dotychczas nieznanych. Według skarżącej, gdyby Sąd Apelacyjny w sprawie o mobbing wiedział, że negatywna ocena wystawiona powódce opiera się na nieprawdziwych przesłankach, to nie można wykluczyć, że wydałby odmienne rozstrzygnięcie. Nie sposób więc twierdzić, że podane w skardze okoliczności, związane z ustaleniami wyroku Sądu Rejonowego w O. z 26 maja 2014 r. nie przystają do podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c.

Skarżąca myli kwestie procesowe i materialne. Tylko te pierwsze i tylko w ograniczonym zakresie mogą stanowić przyczynę wznowienia postępowania. Podstawy restytucyjne z art. 403 § 2 k.p.c. mają zawsze konkretną treść. Przede wszystkim chodzi o ściśle określone okoliczności lub środki dowodowe, które istniały przed wyrokiem, lecz nie mogły być wykorzystane bo strona nie wiedziała o ich istnieniu, wykryła jej dopiero po wyroku, a mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Analiza treści zażalenia nie pozwala stwierdzić takich okoliczności lub środków dowodowych. Zażalenie poprzestaje generalnie na ogólnym opisie (wyżej przedstawionych) obu spraw. Nie jest to uprawnione (wystarczające) zapatrywanie, gdyż pozytywne rozstrzygnięcie drugiej sprawy wcale nie oznacza, że również powodzeniem powinna zakończyć się wcześniejsza sprawa o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z mobbingiem. Argumentacja ta wykracza ponad potrzebę, gdyż wystarczy stwierdzenie, że skarga i zażalenie nie przedstawiają nowych okoliczności lub środków dowodów, które ma na uwadze podstawa wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. Przedmioty obu sporów były różne. Wynikało to przede wszystkim z prawa materialnego. W każdej sprawie Sądy prowadziły samodzielne ustalenia i suwerennie stosowały prawo materialne. W sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za mobbing Sąd nie musiał zawieszać postępowania do czasu zakończenia sprawy o uchylenie oceny okresowej (taki zarzut nie jest stawiany). Sąd mógł samodzielnie dokonać ustaleń co do znaczenia oceny okresowej i tak się stało w pierwszej sprawie. Ocena okresowa nie została pomięta w tej sprawie. Wszak w uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny odnotowuje, że *„W dniu 21 września 2007 r. T.K. wystawiła powódce okresową ocenę kwalifikacyjną pracownika samorządowego ze średnim wynikiem (...)”*. Sąd jednak

uznał, że nie stanowiło to mobbingu. Wystawianie ocen okresowych należało do obowiązków dyrektora. Kwestia opinii okresowej była jednym z wielu elementów, które w ocenie Sądu Apelacyjnego nie uzasadniały stwierdzenia mobbingu. Prawo materialne, jego wykładnia i stosowanie nie stanowią przyczyny wznowienia postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2016 r., I PZ 27/15). Nawet błędna wykładnia albo wadliwe zastosowanie prawa materialnego nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2013 r., II UZ 131/12). Rzecz w tym, że sprawa o mobbing i odszkodowanie lub zadośćuczynienie z niego wynikające (art. 94³ k.p.), nie jest tożsama co do przedmiotu ze sprawą o uchylenie oceny okresowej. Są to niezależne sprawy, czego dowodzi choćby to, że sprawy te toczyły się odrębnie i wynik sprawy o uchylenie oceny okresowej nie był zależny od wyniku sprawy o mobbing. Uchylenie oceny okresowej nie oznacza, że inny powinien być wcześniejszy wyrok w sprawie o mobbing. Takie zapatrywanie w żadnej mierze nie jest uprawnione i w ogóle nie składa się na podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. Tak jak wskazano Sady samodzielnie ustalają stan faktyczny i suwerennie stosują prawo materialne, właściwe dla przedmiotu sporu. Zastosowanie prawa materialnego nie może być badane, bo nie stanowi przyczyny wznowienia postępowania. Prawo materialne, jego wykładnia i stosowanie w sprawie objętej skargą nie stanowi przyczyny wznowienia postępowania i dlatego nie podlega (nie może podlegać) badaniu na etapie weryfikowania podstawy restytucyjnej. Wznowienie jest wyjątkowe i takie są jego przyczyny. Kontrola w zakresie stosowania prawa materialnego i rozstrzygnięcia sporu zakończonego prawomocnym wyrokiem jest procesowo niedopuszczalna.

Ocena przyczyn wznowienia jest zatem negatywna i Sąd zasadnie odrzucił skargę.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. Stawka minimalna powinna być ustalona na podstawie § 6 pkt 7, § 11 ust. 1 pkt 2, § 12 ust. 2 pkt 2 (stosownie do podanej wartości przedmiotu zaskarżenia). W ocenie składu należało jednak zastosować wyjątkową regulację z art. 102 k.p.c. (podobnie jak Sąd Apelacyjny w sprawie objętej skargą) i zasądzić pozwanemu zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł - odpowiadającej

minimalnej stawce przewidzianej dla zażalenia w postępowania przed Sądem Najwyższym.

[l.n]